

Nutná obhajoba

Velmi vysoký věk i jistá izolovanost od obvyklého samostatného způsobu života jsou výraznými omezeními, která mohou vést k nedostatečné orientaci v oblasti trestního práva, a tím podstatnému snížení schopnosti svá obhajovací práva bez pomoci další osoby uplatnit.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 713/2011, ze dne 15.6.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného L. K., proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 13 To 445/2009, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 2 T 142/2009, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 13 To 445/2009, a rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Příbrami přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009, byl obviněný L. K. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., kterého se podle skutkových zjištění dopustil tím, že dne 10. 11. 2008 v době od 7.45 do 8.00 hodin v koridoru mezi jídelnou a obytným domem v areálu D. d., U K. v S., fyzicky napadl A. R., tím způsobem, že ji nejdříve udeřil holí do její hole a dále jí udeřil holí do pravé ruky do oblasti zápěstí a do levé nohy v oblasti kolena a následně do ní strčil, v důsledku tohoto útoku poškozená narazila na zeď a utrpěla zlomeninu krčku levé pažní kosti a další drobná poranění, přičemž v souvislosti s tímto zraněním byla omezena v obvyklém způsobu života po dobu nejméně 5 týdnů.

Za tento trestný čin byl obviněný odsouzen podle § 221 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. bylo obviněnému uloženo, aby během zkušební doby podmíněného odsouzení podle svých sil nahradil škodu způsobenou trestným činem. Rovněž bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 13 To 445/2009, podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání, které proti shora uvedenému rozsudku podal obviněný.

Obviněný L. K. uvedené rozhodnutí odvolacího soudu napadl dovoláním podaným prostřednictvím obhájce JUDr. T.M. z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. c), d) tr. ř., neboť v řízení neměl obhájce, ač ho mít měl, a současně bylo porušeno ustanovení o přítomnosti obviněného u hlavního líčení. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. uvedl, že se v jeho případě jednalo o nutnou obhajobu podle § 36 odst. 2 tr. ř., neboť se není schopen o sebe postarat, a proto je v domově důchodců se zdravotní péčí. S ohledem na tuto skutečnost požádal (prostřednictvím synovce, který mu žádost sepsal), aby mu byl bezplatně ustanoven obhájce. Následně ve stejné obálce obdržel předvolání k hlavnímu líčení i rozhodnutí, že se mu přiznává obhajoba za sníženou odměnu 85 %. Protože si v zákonné lhůtě proti tomuto usnesení podal stížnost (kterou mu sepsal jeho synovec),

domníval se, že nebude, když není dořešena otázka obhajoby, konáno ani hlavní líčení. Soud však i přesto hlavní líčení provedl s tím, že jsou splněny podmínky pro jeho konání v nepřítomnosti obviněného. Krajský soud v Praze jako soud stížnostní rozhodl o uvedené stížnosti dne 30. 11. 2009 (tedy poté, co dne 7. 10. 2009 byl vynesen odsuzující rozsudek), a to tak, že se obviněnému přiznává podle § 33 odst. 2 tr. ř. nárok na bezplatnou obhajobu, k čemuž však došlo v době, kdy již řízení před soudem prvního stupně proběhlo. Obviněný soudům rovněž vytkl, že s ohledem na jeho vysoký věk a fyzické a psychické schopnosti nezvažovaly existenci důvodů pro nutnou obhajobu podle § 36 odst. 2 tr. ř. V postupu obou soudů obviněný shledal zkrácení svých práv na obhajobu. Ze stejných důvodů, pro které shledal porušení práva na obhajobu, obviněný ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. namítl, že soud prvního stupně v rozporu se zákonem konal hlavní líčení dne 7. 10. 2009 v jeho nepřítomnosti, ačkoli pro to neměl splněny zákonné podmínky, neboť soudu prvního stupně bylo známo, že usnesení o přiznání bezplatné obhajoby není pravomocné. Měl proto nařízené hlavní líčení odročit a vyčkat rozhodnutí Krajského soudu v Praze o uvedené stížnosti. Hlavní líčení nemělo proběhnout v nepřítomnosti obviněného, a pokud se tak stalo, byl zkrácen na svých právech.

Obviněný z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání se písemně vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství a k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. uvedl, že nutnost obhajoby obhájcem se odvíjí od zjištění soudu, že obviněný se není schopen náležitě hájit, přičemž přihlíží ke stavu obviněného, a to v návaznosti na skutkovou a právní složitost věci. Soud však takové zjištění neučinil, a byť je obviněný osobou ve věku 88 let, žijící v domově důchodců, nejedná se o okolnosti, které by zapříčiňovaly bez dalšího vznik nutné obhajoby podle § 36 odst. 2 tr. ř. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. uvedl, že obviněný byl k hlavnímu líčení řádně předvolán a jsou naplněny i další podmínky § 202 odst. 2 tr. ř., jenž upravuje přítomnost osob u hlavního líčení, a proto mohlo být provedeno i za absence obviněného. Obviněnému se dostalo řádného poučení o konání hlavního líčení a o souvisejících podmínkách, ze kterého nebylo možné usuzovat na bezprostřední a nutnou souvislost s nabytím či nenabytím právní moci usnesení podle § 33 odst. 2 tr. ř. Podstatou stížnosti obviněného nebylo rozhodnutí o tom, zda má vůbec nárok na částečnou úhradu nákladů, ale spíše upřesnění, zda jde o sníženou odměnu o 75 % anebo o nárok na obhajobu zcela bezplatnou. Řešení této otázky provedení hlavního líčení nebránilo. Státní zástupce, když dovolání neshledal opodstatněným, navrhl, aby ho Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., že bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

K důvodům, podle nichž bylo dovolání obviněného podáno, Nejvyšší soud považuje za vhodné uvést, že podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. lze dovolání uplatnit, když obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl, a důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. je dán, byla-li porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání.

Podle dikce dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je patrné, že dopadá především na to, když v příslušné trestní věci byly dány podmínky nutné obhajoby ve smyslu § 36 tr. ř., tzn. obviněný musel být v řízení zastoupen obhájcem, ať již zvoleným (§ 37 tr. ř.) nebo ustanoveným (§ 38 tr. ř.), a přitom žádného obhájce neměl. Jeho prostřednictvím je tak poskytována možnost zjednání nápravy, jestliže došlo k porušení práva na obhajobu jako jednoho ze základních práv garantovaných v čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a také čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Důvody nutné obhajoby jsou stanoveny v § 36 odst. 1 písm. a) až c) tr. ř., podle něhož musí mít

obviněný obhájce už v přípravném řízení, je-li ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování ve zdravotnickém ústavu (§ 116 odst. 2 tr. ř.), je-li zabaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena anebo jde-li o řízení proti uprchlému. Podle § 36 odst. 2 tr. ř. musí mít obviněný obhájce tehdy, považuje-li to soud a v přípravném řízení státní zástupce za nutné, zejména proto, že vzhledem k tělesným nebo duševním vadám obviněného mají pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit. Ve smyslu § 36 odst. 3 tr. ř. musí mít obviněný obhájce už v přípravném řízení i tehdy, koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let.

Z takto vymezených okolností zakládajících důvod nutné obhajoby, je zřejmé, že je nezbytné ji zajistit v případech, kdy obviněný svou obhajobu nemůže vzhledem k zákonem vymezeným objektivním okolnostem sám náležitě obstarat, ať již proto, že se volně nepohybuje na svobodě, nebo mu v tom brání jeho psychická nebo fyzická nezpůsobilost. V případech uvedených v § 36 odst. 1, 3 tr. ř. musí mít obviněný obhájce i v přípravném řízení, podle podmínek § 36 odst. 2 tr. ř. tato povinnost stanovena není, platí však, že obviněný musí mít obhájce od doby, kdy vznikl důvod nutné obhajoby. Je-li tento důvod dán již v době zahájení trestního stíhání, musí mít obviněný obhájce od zahájení trestního stíhání (viz rozh. č. [1/1979](#) Sb. rozh. tr.).

Podle § 33 odst. 2 tr. ř. osvědčí-li obviněný, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Vyplývá-li ze shromážděných důkazů, že obviněný nemá dostatek prostředků na náhradu nákladů obhajoby, může, je-li to třeba k ochraně práv obviněného, rozhodnout předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce o nároku na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu i bez návrhu obviněného. V případech uvedených ve větě první a druhé, náklady obhajoby zcela nebo zčásti hradí stát. Podle § 33 odst. 3 tr. ř. návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 § 33 tr. ř. včetně příloh, jimiž má být prokázána jeho důvodnost, podává obviněný v přípravném řízení prostřednictvím státního zástupce a v řízení před soudem, soudu, který koná řízení v prvním stupni. Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. Ustanovení § 33 odst. 4 tr. ř. stanoví, že pokud byl pravomocným rozhodnutím podle odstavce 2 obviněnému přiznán nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu a obviněný o ustanovení obhájce požádá, bude mu obhájce neprodleně ustanoven.

Je potřeba rovněž uvést, že práva obviněného na obhajobu jsou zajištěna v ustanovení § 33 tr. ř., které v odstavci 2 až 4 stanoví podmínky pro situaci, když obviněný nemá dostatek prostředků, aby sám hradil náklady s obhajobou spojené. Je zde posíleno právo nemajetného obviněného, jemuž je umožněna obhajoba bezplatná nebo za sníženou odměnu. K tomuto právu je potřeba zdůraznit, že se týká obhajoby jakékoliv, tedy jak nutné obhajoby ve smyslu § 36 odst. 1, 2 tr. ř., tak i když o nutnou obhajobu nejde, což vyplývá z článku 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má obviněný právo na poskytnutí času a možnosti k přípravě obhajoby a aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce. Je tedy patrné, že tento nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu se týká práva obviněného na obhajobu v obecném smyslu a nerozlišuje proto, zda jde o obhajobu nutnou anebo o případy, kdy je ponecháno na vůli obviněného, zda chce být zastoupen obhájcem.

V řízení, jež předcházelo vydání napadených rozhodnutí bylo postupováno, jak zjistil Nejvyšší soud z obsahu spisu, následovně:

Bylo konáno zkrácené řízení, v jehož závěru byl na obviněného podán Okresnímu soudu v Příbrami návrh na potrestání pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. Obviněný nebyl ve vazbě ani ve výkonu trestu, není zbaven a ani u něj nebyla omezena způsobilost k právním úkonům, nebyl uprchlý ani není stíhán pro trestný čin s hranicí převyšující pět let. Nebyly proto dány důvody nutné obhajoby podle § 36 odst. 1, 3 tr. ř. Okresní soud v této věci vydal podle § 314e odst. 1 tr. ř.

dne 31. 7. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009, trestní příkaz kterým ho uznal vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. (č. l. 54). Proti tomuto trestnímu příkazu podal obviněný dne 13. 8. 2009 odpor, v jehož obsahu v bodě 4. požádal, aby mu obhájce byl bezplatně přidělen (č. l. 55, 58) s odůvodněním, že v příloze osvědčuje nedostatek finančních prostředků, neboť pobírá pouze starobní důchod a po uhrazení nákladů v domově důchodců mu měsíčně zbývá 700,- Kč. K této žádosti připojil i zprávu D. S. (č. l. 59), podle níž pobírá starobní a vdovecký důchod ve výši 10.797,- Kč měsíčně, úhrady za pobyt v domově činí 8.100,- Kč.

Okresní soud na tuto žádost obviněného reagoval jednak usnesením ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009, ve kterém rozhodl, že podle § 33 odst. 2 tr. ř. má obviněný právo na obhajobu za sníženou odměnu o 75 % (č. l. 61), a jednak dopisem, v němž obviněnému sdělil, že „v jeho případě není dán důvod nutné obhajoby. Pokud chce být v řízení zastoupen obhájcem, je třeba, aby některému advokátu udělil plnou moc k zastoupení, neboť soud obhájce může ustanovit jen v případě, kdy je dán důvod nutné obhajoby, což není jeho případ“. Obviněný proti uvedenému usnesení podal dne 4. 9. 2009 stížnost (č. l. 64), kterou soud prvního stupně předložil stížnostnímu soudu až dne 18. 11. 2009.

Hlavní líčení bylo nařízeno dne 14. 8. 2009 na den 7. 10. 2009, obviněný na něj byl vyrozuměn vzorem 5a tr. ř., a toto vyrozumění převzal dne 31. 8. 2009. Toto hlavní líčení proběhlo u Okresního soudu v Příbrami v nepřítomnosti obviněného, a byl při něm vynesena rozsudek (č. l. 78). Obviněný dne 2. 11. 2009 udělil plnou moc obhájci JUDr. T. M. a prostřednictvím jmenovaného obhájce téhož dne podal odvolání proti shora uvedenému rozsudku (č. l. 77-79), které bylo odvolacímu soudu předloženo též dne 18. 11. 2009.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 30. 11. 2009, sp. zn. 13 To 446/2009, podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil usnesení Okresního soudu v Příbrami ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009, a ve věci znovu rozhodl tak, že podle § 33 odst. 2 tr. ř. obviněnému přiznal nárok na bezplatnou obhajobu (č. l. 90). Odvolání obviněného, jímž obviněný poukazoval na porušení práva na obhajobu, usnesením ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 13 To 445/2009, podle § 256 tr. ř. zamítl (č. l. 97). Z jeho odůvodnění lze k řešené problematice zdůraznit, že odvolací soud postup soudu prvního stupně považoval za správný, a konstatoval, že obviněný věděl, že mu obhájce ustanoven nebude i to, jakým způsobem má postupovat pro případ, že přesto bude trvat na svém zastoupení. V tom, že bylo konáno hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného, rovněž pochybení na straně soudu prvního stupně nespatořoval.

Z odůvodnění obou napadených rozhodnutí je patrné, že soudy obou stupňů zcela v rozporu se shora vymezenými pravidly nezkoumaly, zda jsou v případě obviněného dány podmínky nutné obhajoby podle § 36 odst. 2 tr. ř. Přestože rozhodly o tom, že obviněný má právo na obhajobu nejprve zčásti a posléze zcela bezplatnou, a i přesto, že obviněný požádal v této souvislosti o ustanovení obhájce, tohoto mu ve smyslu § 33 odst. 4 tr. ř. neustanovily, a navíc v rozporu se zákonem ho informovaly, že když nejde o nutnou obhajobu, musí si obhájce zvolit sám.

Nejvyšší soud v tomto postupu soudů spatřuje pochybení zejména v tom, že se soud prvního stupně již v okamžiku, kdy mu byl podán návrh na potrestání, nezabýval otázkou, zda u obviněného nejsou dány důvody nutné obhajoby ve smyslu § 36 odst. 2 tr. ř. Tento důvod nutné obhajoby nevyplývá z konkrétně stanovených skutečností, jako je tomu u důvodů podle § 36 odst. 1 nebo odst. 3 tr. ř., u nichž je zákon přímo vymezuje, ale jde o takové skutečnosti, které jsou zákonem dány na posouzení soudu (v přípravném řízení státnímu zástupci), jenž je s ohledem na zcela konkrétní skutečnosti vyplývající z předmětné věci posoudí a o nutnosti obhajoby rozhodne. Zejména tak činí s ohledem na tělesné a duševní vady obviněného, podle nichž uváží, zda je obviněný způsobilý se náležitě hájit. Z dikce uvedeného ustanovení je patrné, že je v tomto případě zcela ponecháno na soudu, aby sám řešil, zda jde či nejde o nutnou obhajobu, a to s ohledem na charakter a rozsah tělesné a duševní indispozice obviněného a toho, jaký mají dopad na způsobilost obviněného náležitě uplatnit svou

obhajobu.

Skutečná realizace práva na obhajobu ústavně zakotvená v čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv svobod a v čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských a základních svobod je jednou z klíčových podmínek spravedlivosti trestního řízení; tomuto právu musí být dán průchod ve všech fázích trestního řízení a bez ohledu na to, zda je uplatňuje osoba prvotrestaná či recidivista, a bez ohledu na to, zda svědčí osobě s intelektuálními a dalšími duševními schopnostmi průměrnými či nadprůměrnými, nebo naopak osobě, u níž jsou tyto schopnosti sníženy. Ba právě při jejich snížení musí být obhajovací práva posílena, neboť jen touto posilou lze dosáhnout toho, že se trestně stíhané osobě schopné jen omezeně chápat smysl trestního řízení dostane srovnatelně spravedlivého procesu v porovnání s osobami, které žádným defektem duševních schopností netrpí. Je vyloučeno, aby soud eliminoval právo na obhajobu akceptací procesních kroků, k nimž osoba, která je učinila, nemá pro své nedostatečně vyvinuté mentální schopnosti způsobilost, a to dokonce i kdyby její způsobilost k právním úkonům nebyla autoritativním výrokem soudu, tedy orgánu veřejné moci, omezena, či zcela vyloučena (nález ze dne 14. února 2005, sp. zn. IV. ÚS 188/2004, uveřejněn pod č. 28 ve sv. 36 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

S ohledem na tato pravidla bylo nezbytné, aby soud bez ohledu na to, zda obviněný v průběhu řízení před soudem posléze sám požádal o obhajobu bezplatnou ve smyslu § 33 tr. ř., posuzoval na základě podmínek stanovených v § 36 odst. 2 tr. ř., zda u obviněného nejsou dány důvody nutné obhajoby. Pro tento postup byly v projednávané věci zřejmé pochybnosti o tom, zda obviněný je schopen se náležitě hájit, již v době podání návrhu na potrestání. Zejména pro takový závěr svědčí věk obviněného, který se projednávaného trestného činu dopustil ve svých 88 letech. Jde o osobu, která se již delší dobu nacházela v domově důchodců, kde mu byla zajišťována veškerá potřebná péče. Již tyto dvě okolnosti vedou k závěru, že jak velmi vysoký věk, tak i jistá izolovanost od obvyklého samostatného způsobu života, jsou výraznými omezeními, která mohou vést k nedostatečné orientaci v oblasti trestního práva, a tím podstatnému snížení schopnosti svá obhajovací práva bez pomoci další osoby uplatnit. Jestliže soudní praxe pochybnosti o způsobilosti náležitě se hájit shledává u obviněných hluchých, slepých, hluchoněmých, němých, s vadami řeči nebo těžce nemocných, kteří jsou po utrpeném úrazu v kómatu nebo v jiném obdobném stavu hospitalizováni v nemocnici, anebo u obviněných, kteří neumí číst nebo psát apod. (viz např. rozhodnutí č. 27/1977 a č. 68/1978 Sb. rozh. tr.), pak obdobně tomu je i obviněných přestárých a umístěných v domovech sociální péče, neboť jde o osoby obdobně handicapované.

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci soud od počátku, co mu byl podán návrh na potrestání, otázku nutné obhajoby podle § 36 odst. 2 tr. ř. nezkoumal, porušil právo obviněného náležitě se hájit, a proto bude nutné, aby se touto otázkou před tím, než znovu hlavní líčení nařídí, zabýval. V případě nutné obhajoby nelze konat hlavní líčení v nepřítomnosti obhájce, který musí být přítomen během celého trvání hlavního líčení (viz rozhodnutí č. 4/1977 Sb. rozh. tr.).

Proto, aby soud mohl tuto otázku řádně posoudit, bude nutné, aby vyžádal od domova důchodců, kde byl (nebo je) obviněný hospitalizován, zprávu o jeho duševní a fyzické způsobilosti a na základě nejen této zprávy, ale též i okolností případu a dalších zjištěných souvislostí důsledně uvážil míru pochybností o způsobilosti obviněného se náležitě hájit. I bez vyžádání uvedené zprávy lze mít za to, že zákonem přepokládané pochybnosti jsou v daném případě, jak je výše naznačeno, patrné. Ze smyslu § 36 odst. 2 tr. ř. přitom pro rozhodnutí o nutné obhajobě z tohoto důvodu postačí, že existují pochybnosti o schopnosti obviněného se náležitě hájit, a soud považuje za nutné, aby obhájce obviněný měl. Podle dikce uvedeného ustanovení není nutné nepochybně prokázat, že taková nezpůsobilost se řádně hájit fakticky nastala.

Kromě tohoto nyní vytknutého nedostatku, soud prvního stupně i odvolací soud, pochybily i v tom, že když obviněný současně požádal vedle bezplatné obhajoby také o „bezplatné přidělení obhájce“,

tento jeho požadavek neakceptovaly.

Jak je totiž z podání obviněného na č. l. 58 patrné, obviněný splnil zákonné podmínky vymezené v ustanovení § 33 odst. 4 tr. ř., neboť mu byl pravomocným rozhodnutím podle odstavce § 33 odst. 2 tr. ř. přiznán nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu, a obviněný požádal o ustanovení obhájce. V důsledku těchto skutečností byl soud prvního stupně povinen postupovat v souladu s uvedeným ustanovením i v tom, že měl obviněnému neprodleně obhájce ustanovit. To však soud neučinil, a zcela v rozporu s uvedenými povinnostmi obviněného mylně a nezákonně poučil (viz přípis na č. l. 59 p. v.), že si má obhájce, protože nejde o nutnou obhajobu, ustanovit sám.

Tímto nezákonným postupem soud prvního stupně rovněž právo obviněného na jeho obhajobu porušil, neboť postupoval v rozporu s tím, že podmínky § 33 tr. ř. nedopadají jen na nutnou obhajobu. V tomto směru je nutné vytknout nesprávný právní názor i odvolacímu soudu, který uvedený postup soudu prvního stupně považoval za správný.

Uvedené podstatné a zásadní porušení práva obviněného na jeho obhajobu se konkrétně projevilo v tom, že hlavní líčení bylo dne 7. 10. 2009 konáno bez přítomnosti obviněného, jemuž obhájce ustanoven nebyl, ač o to obviněný požádal již dne 27. 8. 2009. Soud o bezplatné obhajobě sice rozhodl dne 28. 8. 2009, avšak obviněný dne 3. 9. 2009 proti usnesení podal stížnost. Přestože tato stížnost má odkladný účinek, soud prvního stupně uvedené hlavní líčení, při němž vyhlásil rozsudek, konal, a stížnost obviněného odvolacímu soudu předložil k projednání až dne 18. 11. 2009. Z uvedeného je zřejmé, že soud prvního stupně nerespektoval zákonná práva obviněného a svým postupem je zcela nepřipustně i tímto postupem porušil.

Když Nejvyšší soud z uvedených důvodů shledal dovolání obviněného důvodným, podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2010, sp. zn. 13 To 445/2009, i rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 2 T 142/2009, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Příbrami přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Na soudu prvního stupně, jemuž se uvedená trestní věc vrací, bude, aby se, vázán shora uvedenými právními názory, nejprve zabýval důvodem nutné obhajoby podle § 36 odst. 2 tr. ř., a poté, za stálé existence a platnosti rozhodnutí o bezplatné obhajobě obviněnému ustanovil obhájce a při respektování veškerých práv obviněného na jeho obhajobu, aby znovu provedl hlavní líčení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)

- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)